

Ford Puma a Kuga jsou vozi kategorie SUV, do kterých se dobře nasedá a řidič má přehled odění před sebou.

Ford Puma zaujme svou kompaktností a větší Kuga s variabilním zavazadlovým prostorem je navíc k dispozici s hybridním pohonem.

Rezervujte si dvoudenní testovací jízdu na Ford skladem CZ.

Tvrdé kritice v uplynulých dnech čelil herec Jaroslav Dušek.

Důvodem byly výroky o tom, že si lidé sami můžou za rakovinu.

Amatérské teze o nemoci, které herec pronesl v rozhovoru s moderátorem čestnírem strakatým, odsoudili pacienkové organizace, přeživší, rodiny obětí rakoviny i ministr zdravotnictví vlastní Milválek stopnula 9.

Herce Duszek čelil kritice za výroky o tématech, týkajících se zdraví a medicíny už v minulosti za covidové krize.

Proč teď znovu dostal prostor své názory ventilovat?

Jak česká média, ta tradiční i ta nová, zacházejí s expertizou, odpovědností a výběrem zdrojů?

A jaké dopady nedůslednost vůči faktům může mít?

Je pondělí 24. července, ta dialenka Kabrhelová a pětadesát devět. Spravodajský podcast se zname zpráv.

Jan Motal, vedoucí centra pro mediální etiku a dialog na katedře mediálních studií a žurnalistiky na Masarykové univerzitě v Brně.

Dobrý den.

Dobrý den.

V uplynulých dnech byl český veřejný prostor, Anemotale, plný kritiky na adresu herce Jaroslava Duška za kontroverzní výroky o lidech nemocných rakovinou.

Dušek minulý týden v rozhovoru s čestnírem strakatým moderátorem prohlásil, že několikrát blízkých se rozhodlo a teď cituje zemřít na rakovinu, že lidé zemřeli proto, že nenáviděli život. To rozpoutalo pravdu plnou kritiky, následovala odcození ze strany lékařů, dalších odborníků, včetně ministra zdravotnictví, následovala i debata o nutnosti prevence o světy, co se týče zdravotnictví a toho, jak o něm mluvíme, ale následovala i debata zatím taková opatrná o odpovědnosti médií a o tom, jak média zacházejí s expertními hlasy s výběrem zdrojů a informací. Jak závažný problém tenhle aspekt zlediska vás jako etikamedii představuje v českém mediálním prostředí?

Já možná začnout trochu kontroverzně, já si myslím, že je důležité vědět, co si myslí pandušek o zdravotnictví nebo co si myslí o zdraví.

Já si myslím, že je důležité slyšet takové názory. Důležité je to proto, že za prvé je to veřejně známa osobnost, je to populární hřec a my bychom měli vědět, co si myslí o světě, jaké má politické názory a podobně.

Mimo jiné i proto, že umělci velmi často vystupují na různých demonstracích nebo bojují v nějakých kausách, sou angažovaní a tak dále.

A druhá věc je, že mě se líbilo, když v tom jednom rozovoru použil takovou metaforu Jan Krajheinsel, když říkal, že to je boomerang, že se nám něco vrací.

Vrací se nám to, že existuje v té společnosti naší české nějaký segment lidí, proněž jsou tlye názory nějakým způsobem nechci říct lákavé, ale vyjadřují nějakých životních pocit a to mi musí mě vyjde taky, že to tady je.

Zároveň média, ale mají sílu a moc některé hlasy zesilovat, amplifikovat, některé potlačovat, to je asi

to i koniec konců, o čem mluvíte.

A určitě je možná na snadě debata o tom, kde je hranice mezi právem veřejnosti na to znát hlas toho, překnime veřejného intelektuála, celebrity, osoby, která ve veřejném životě prostě je, možná i nehledě na média, a mezi úc tou, k faktům, k expertíze a tak dál.

Naprosto souhlasím. To, co jsem říkal, neznamená, že máme mít teď plně otevřená média, ať si tam každý říká, co chce.

Novináři a nejenom novináři, obecně medialní pracovníci, medialní manaži, dramaturgové režiséři, jsou samozřejmě zodpovědní za to, jak moderují to, čemu říkáme někdy veřejná sfera.

Já když vyučují, tak studenti většinu na otázku, co to je veřejná sfera řeknu média, ale to nejsou pouze média.

Ta veřejná sfera to je vlastně nějaká taká imaginární oblast.

Donáš vstupují lidé, kteří žijí v naší společnosti, kterým o něco dě, který něco kritizují, mají nějaký zájem.

V demokracie ta veřejná sfera strašně důležitá, bez ní ta demokracie nemůže být.

Protože jenom díky tomu my zisťujeme, co je pro nás důležité, kam chceme změřovat jako společnost a tak dále.

Nicméně, média, která podstatnou část veřejné sfery moderují, nebo nějak formují, mají zodpovědnost za to, aby tak činila zodpovědně.

Což zaprvé znamená, že budou tak zvanou kvalifikovanou oponenturou.

To znamená budou mít nastudováno víc než my, běžní občané, a budou schopni někoho říct tohle ale přece není pravda,

nebo tohle vědecké studie říkají jinak, nebo máte proto nějaký důkaz a tak dále.

Takže to je jedná rovina a druhá rovina je, že, a to jste sama tedkou říkala,

že ta média by měla přímoc odpovědnost i za to podávat správu od celé té veřejné sfere.

A če nic to tak, aby to nějakým způsobem vypovídalo o tom, co se v té společnosti děje,

nesmí spolehat podle mého soudu pouze na takovéto, dáme prostor každému, kdo je kontrovers,

kde je v tom veřejné prostoru, protože tím můžou vlastně zabít nějaké důležité téma,

které v té společnosti rezonuje, ale úzme si ho nějaká celebrity udělá si s toho své téma.

No a jak na tom česká média v tomhle ohledu, teď mnová méhodně obecně,

tak když bychom měli vidat s vašem pohledu medialního etika, pedagoga,

vysokoškolského nějaké hodnocení, tak kde česká média se pohybují na té škále toho,

že tohle jsou schopna zvládnout, zreflektovat a nebo nejsou a tím pádem se obivují nějaké problémy nebo ohnutí toho veřejného prostoru?

To je trochu složitá otázka, protože my v tuhle chvíli už máme tu českou medialní krajinu

poměrně rozmanitou, ale když se budeme bavit o těch nejsledovanějších médiích,

když jsme přes tu sledovanost, tak si myslím, že na tom nejsou příliš dobře.

Já si myslím, že kdybychom třeba pátrali po nějakém systémovém problému,

tak ten systémují problém je, že tam média vlastně nepřemýšlí systémové.

Oni nevidí to, že ta společnost je nějaký organizmus.

Většinou to vnímají jenom takovým tím, jako že existuje názor,

existuje proti názor, říká se tom polarizace.

On to slovo nějaký významá, ale já ho nerad používám, protože to práve vytváří představu,

že si proti sobě se nedušek a minister zdravotníství a vyřikají si to.

Ale to není pravda, protože za těmi názory, i které říká třeba pan dušek,

ale pan minister zdravotnictví je něco, jsou nějaké emoce, nějaká životní zkušenost, nějaká agenda, nějaké vlivy a to mají rozkrývat ta média. To znamená, oni mají po to, že jsou platformou k tomu, aby dávali prostor lidem říkat názory, to je část, která v tuhle chvíli delegovaná už na internet.

A mají přinášet analýzu, mají přinášet kontext, mají přinášet hlubší pohled na to, co se ve společnosti děje. A když budeme dál, tak znamená to, že Česká média v tomhle ohledu celhávají, že neplní svojí roli?

Já jsem přesvědčen, že ano, ale znovu říkám, že existují výjimky. Ale pokud zůstaneme skutečně u těch nejsledovanějších a nejčtenějších, tak tam se myslím, že celhávají spíše.

A to jsou i veřejnoprávní i privátní?

S těmi veřejnoprávními médi, je to trochu složitější, protože tam najdeme množství velmi dobré práce, ale otázka, jaký má potom zásah do té společnosti. Musíme si uvědomit, že třeba, když se dělají výskumi v důvěry hodnosti České televize a podobně, tak je otázka, co pro ty lidi, kteří v těch výskumech odpovídají, co pro něj ta česká televize jako by je.

Já se můžu děvat na reportéry četé, ale i když to může mít tý poměrně velkou sledovanost, ten zásah do té společnosti bude pravděpodobně menší, než třeba nějaký jiný program ty pomáte slovo.

No a teď co na to všechno má vliv, tak možná to můžeme rozčlenit, když tak mě opravte na nějaké dva proudy, jeden může být nějaká etická složka a druhý ta profesní složka.

Když začneme tou etickou, jak to tedy v Českých médiách vlastně funguje odkud novináři, etické zásady berovíme, že spousta a redakcí má etický kodex, čteně se znam zpráv majího veřejnoprávní média, majího i na privátní média, ale pak tu máme spoustu menší hráčů, kteří třeba mohou mít nějaký nepsaný etický kodex, jak čeští novináři v tomhle ohledu získávají povědomí o tom, co je zahrani, co není zahrani, co etické, co ne.

Vyste, teď naprosto přesně pojmenovala to, s čím se jako setkáváme, ale nejenom v České žurnalistice setkáváme se s tím třeba i v České dokumentaristice.

A je to vlastně představa, že etika je sou etické kodexy. Z mého hlediska etické kodexy je to poslední v té etice, a my myjí ne, my víme i z různých psychologických výzků, že etické kodexy vlastně nefungují tak, jak bychom chtěl, jako že když někdo vstoupí do redakce, která má etický kodex, to automaticky neznamená, že ho naplňuje.

To je spíše, že taká záchráná brzda,
aby ve chvíli, kdyna stane problém, tak mohli třeba děváci čtenáři,
nebo i ten menežment, to řešit na základě
v postatě legálního nějakého nástroje v uzovkách,
když je to začněno dosmouvi.
Ale na to vaši otázku, já si myslím, že profesionalita,
nebo profesní složka a etická složka jsou neoddělitelné,
a to z jednoduchého důvodu, že už od nějakého, řeklíme,
tak etická složka byla jedním z definiční znaků profesé a profesionál.
Že profesionál je vzdělaný člověk v tom oboru,
který má nějakou expertízu, ale zároveň má nějakou zodpovinnost,
která je vyjádřena právě nějakými etickými standardy,
které, a to je důležité,
ta samotná komunita, ta samotné společenství profesionálů
považuje za standard.
Proto máme českou lekářskou komoru,
proto máme advokátní komoru,
a proto by každá země, která má novináře,
která bude důvěryhodná,
tě novináři v ní budou diskutovat o tom,
co jsou ty standardy a tady už tu šíte k čemu směřují.
My v tuhle chvíli žádnout takou organizaci,
nemáme syndikát novinářů, tuto roli neplní.
Jak se na tomhle všem podepsalo,
často se to opakuje tateze,
ale jak se na to podepsala 90. léta
a ten moment pře rodu České medialní scény,
kdy z totalitní společnosti
nebo posttotalitní společnosti
tohle měnila na otevřenou společnost
demokratickou se spobodnými medii,
kde ale chybila celá jedna vrstva
těch seniorních novinářů,
kteří by mohli předávat pravidla.
Hraje to roli ještě i dnes?
Já se domívám, že to hraje roli,
hraje to roli do jisté míry, protože
zase to se netíka jenom žurnalisticky,
vidíme to i v jiných oborech,
ale dochází k poměrně dynamické často
velmi konfliktní generační výměně.
V novináři jsou to třeba
žádnictlivých tématech, ženy v médiích
a podobně to jsou potom ta témata, na kterých se to láme.

Ale obecně vzato
já si myslím, že myslí ty 90-ky
v těch médiích pořádne seme.
Má to několik úrovní, na kterých se to dá ukázat.
Ta první samozřejmě je, že lidé,
kteří nastoupili do žurnalistiky v 90-ích letech
a vlastně pomáhali, potom roce 89
u nás etablovat do dnes
často v těch médiích působí,
často na říjících funkcích
a nebo mají nějaký velký vliv.
Je to, že každý obor potřebo nějaké dojeny
nějaké ty lidi mentory řekněme.
Buktaři nesou třeba nějakou kontinuitu
už tuhle chvíle.
Přesně tak, ale problém je,
že oni nesou kontinuitu toho,
že v těch 90-ých letech vlastně došlo
a my to víme z rozvodu, které jsme dělali
při našich výzkumech.
V těch 90-ých letech se vlastně udělal
tlustá černá čára, řeklo se
žurnalistika znamená na prostou
svobodu projevu, bude se to
regulovat osobní z odpovědností
taky si musíme uvidomit, že těch
novinářů v 90-ých letech bylo vlastně málo
v redakcích poměrně dost
a pokud byl novinář nezpokojen
tak velmi často mohl nálež
zaměstnání kde jinde, to dnes už neplatí
a v tomhle prostředí
v těch 90-ých letech se
neetablovali ty základní pilíře
mediální etiky.
Dobře máme tady etickou komis syndikátu
novinářů, ale samotný syndikát
novinářů přijal svůj etický kodex
až ke konci 90-ých let, což samou
sobě pro mě symbolem toho, že
to bylo něco, co nebylo
důvěryhodné po těch letech toho
nesvobodného režimu. To znamená
ta výrazná individualizace, výrazný

důraz na jako osobní z odpovědnost
nepřísaná pravidla na to,
že se to nějak udělá v té praxi
na intuici, to je problém.
A dá se říct, že tyhle všechny problémy
jsou momentem, který svečí
o nedostatku profesionalizace
novinářině. Ano, jedno značně
a teď říkám pouze svůj názor, když se
podíváme skutečně do té odborné literatury
nebo do roznych srovnávacích výzkumů,
tak kud hovoříme o profesionální
žurnalistice, tak v tuhle chvíli všude
posvětě problém s profesionálními
žurnalistikou. My hovoříme o tak zvané
deprofesionalizaci, těch vlivuje zase hodně
samozřejmě, vlivem jsou inové technologie
a tak dále, ale myslím si,
že my jsme schopni, nebo
spíš, nejsme schopni, vlastně absorbovat
mimo jiné, protože
u nás neexistuje ta profesní solidarita
nezitě mi novináři, neexistuje
tady mezi novináři nějaká diferencovanější
diskuse od standardech té práce.
A možná ani kritika? Přesně tak a neexistuje
vlastně ani kritika, podlouhou dobu
vlastně nebyla přítomna v nějaké
důvěry hodné podobě ani v tom akademickém
prostředí, řekneme až do roku 2010
neexistovalo žádná
báze nějakých výzkumů, nebo
nějakých skutečně relevantních studií, které bychom
používat, proto abychom popisovali, co se v té žurnály
stice děje. No, byste mě trochu předběhl
s tím, že už jste narazil na
dramatickou změnu, která v tom medialním
světě proběhla technologická
změna, která vnesla
do novinářiny, nové elementy
v podstatě každý může být novinářem
díky sociální medým, díky platformám,
které existují právě třeba i díky podcastům
noví se o výhodách, na jedné

straně pravdu demokratizace
toho prostoru, kterého mohou vstupovat
ale i o nevýhodách. Za vás, co jsou výhody,
co jsou nevýhody?
Já se k tomu snažím přistupovat
realisticky a to vnímám jako fakt.
Já vnímám to, že novinařina tak
jak my jsme si zvykli vnímat
řekni v literatuře,
bůjt ne, existovala nikdy nebo existovala
na západě po poměrně krátkou dobu
to znamená taková ta společinský
zodpovědná, na objektivitu
zaměřená, to je něco, co řekněme
je otázka takových těch
aferovotrgate a podobně takových
70. leta podobně
vrcholného období těch velkých redakcí.
V dneska máme malé redakce, máme
tady velké ekonomické vlivy, technologické
vlivy a skutečně tady profesionalizace probíhá
velmi radikálně bych řekl a je to
prostě skutečnost a můžeme popisovat
výhody a nevýhody, myslím si, že
mnohem důležitější je zeptat se, co s tím dělat.
Já osobně zastávám stanovisko, které
může někomu přítršku idealistické
já si myslím, že to nejdůležitější je organizovace
takže to nejdůležitější, aby ty novináři
zpólu začali o tom luvit, zpólu si začali
dělat sapor, zpólu si začali podporovat
což jsme viděli právě, třeba před
pár lety, když André Babiš
a respektivá grofery vkoupil velkou část
české mediální krajiny, tak na jednou
ta solidarita se kde si objevilá.
Já mám dojem, že od té doby, co máme
jinou vládu a ten Babiš už není
takový výstavní nepřítel, takže
ta solidarita se zase rozpustí a v tom běžném
když si nastavovali tu kritiku a
abychom my v akademickém prostředí
plus přeřejnost
tím k tomu dokázali dávat nějaké

nástroje a oponentů.
Zároveň, ale má to vůbec
nějaký smysl, nebo prakticky
efekt ve chvíli, kdy
ta média, o kterých my mluvíme, nebo ta
novinařina, kterou reprezentují
ta tradiční média, vidíme,
že upíva na síle
nebo na relevanci v tom veřejném prostoru,
že se lidé a publikum obrací
k lidem, kteří dnesou hlas nějaké
jiné části veřejnosti nejsou novináři,
tím pádem je ta veřejnost
ani netlačí k tomu a oni sami necítí potřebu
dodržovat nějaká profesní a etická pravidla
tak jak z tohoben?
Já si myslím, že v Žurnalistiká
je vlastně spojená s takovým
etosem té demokracie takovou
představou toho, že jsme vlastně
racionální bytostí vzdělané, které
si sednou k jednou velikému stolu, který
bude moderovat ten novinář a
popovídáme si o tom, v jakém světě
bychom chtěli žít, ale takhle
společnost vlastně nikdy nefungovala, ani nefunguje dnes
a to, že máme technologie, které dávají
hlas bez hlasím, jak se tom, kdy si říkalo,
v zásadě může na Twitteru dneska už
napsat úplně cokoliv.
Tak to dojistí míry
mění tu roli toho novináře, já
si myslím, že do budoucna žurnalistika
zůstane důležitá, ale zůstane důležitá pro
mnohem menší segment společnosti, řekněme
pro nějaké elity, pro lidi, kteří rozhodují
kteří jsou v politice,
v menezmentu a tak dále vzdělané lidi,
ale většinatej společností velmi
pravděpodobně bude nadále mnohem více
nástoje, které budou ve skutečnosti
moderovat ty korporace.
Vidíme to přímo na Elon Muskovy,
což je člověk, který se vlastně chopil

v hozůvkách novinářské role, řekl,
já chci dávat hlas bezhlasím, teď ten Twitter
změním, samozřejmě výsledky,
které jsou dost, jako přišerné,
ale tohle je něco na co si musíme jako
novináři zvyknout, to znamená,
ta rola těch novinářů by potom
měla být vyvažovat to, vytvářet
to široké spravodajství, jak jsme ho do tedy vytvářeli,
ale vytvářet vlastně, protože
tenhle odraz světa, nebo očisk světa
už k nám přichází z mnoha různých zdrojů,
ale vytvářet skutečně ten kontext, vytvářet
analýzu, vytvářet u kvalifikovanou oponentru,
ale hlavně učice rozumět
tomu světu, takže když přijde
Jaroslav Dušek, řekne
něco takového, co řekl, tak to budeme
chápat jako výraz něčeho, co se
v té společnosti děje, a nejenom
jako názor, že rakovina je tohle,
nebo rakovina je tam to, samozřejmě bylo to výraz
nědehumanizující, byla to věc, která
mnoha lidem mohla ublížit, za mě
já bych si Duška k rozhovoru nepozval,
ale to, že existuje, pro nás důležitá
správa. No, už jste to nakousnul
tu otázku, toho, jestli Česká novinařina
v tuhle chvíli je, schopná čeli
těm všem výzvám, které jste pojmenoval
a popřešel, možná i zpřihlednutím
k tomu, čím prošla
poté, co se výrazným hráčem
v médií stal i bývalý přeměr
Andrej Babiš, jak tohle
zapůsobilo na schopnost
české žurnalistiky
popracení jak z tématy, které
21. letí nastoluje.
Já si myslím, že to nejdůležitější, co
se stalo, řekněme,
v té úplenujé dekádě, byl vznik
nových médií, teď mám na mysli
nových žurnalistických médií, jako

český reporter a tak dále
to velopoměrně velké množství
vznik některé nevznikli úplně primárně
jak se třeba na Andrej Babiše vysd.tv
ale řekněme, že to je období,
kdy se to rozruzuje.
Kdy ta poměrně jak stabilní medialní krajina
se rozruzuje a vznikají media, která
se zdráhám nazvat nezávislá, protože
bych musím museli říct, co to znamená nezávislá
médiá, ale pokud pod slovem nezávislá,
míníme, že jsou oddělená
v velkých nejčtenějších, mainstreamových
a na nějaké oligarchy napojených
medií, tak ano, tak tohle je podle mě
velmi nadějeplná věc
takže tohle určitě
funguje, ale myslím si,
že to trošku opadá
s tím, jak mizí ten veřejný nepřítel
že ta česká novinářská obec
má velmi
slabou svou solidarejtu, kterou
dokáže vybudit
jenom něco tak velkého, jako když
skutečně hrozí, že velká část
mědi bude vlastně spolityzována
A jakou roli v tom všem ještě
hraje to, jestli ten koncept
z odpovědnosti a ubec té role
novinářů chápe česká veřejnost
je ten důležitý ukol je tu samozřejmě
na samotné české novinářeně, jak říkáte
solidarita, združování, může
být podle vás tím receptem
ta druhá půlka veřejnost a její požadavky
navazu je to na sebe
Já nejsem sociolog, takže to co budu říkat
vnímám z toho hlediska, s čím jsem se
hledkal ve svých výzkumech ve své práci
ale já si myslím,
že ta česká veřejnost
nebo česká společnost, protože veřejnost
vnímám to slovo znamená ty lidi,

kterí vstupují vždy do té diskuze, ale tady spousta lidí, kteří nejsou ještě to veřejnosti, je poznamená na tím poměrně silným chaosem, na který jako společnost nejsme připravení, protože od těch 90. hled jsme žili v takovém tom triumfalizmu konce historie, že ti nám skončili ty totality a teď bude svět, kdy si vybudujeme společně kapitalismus mimo jiné, si myslím v těch 90. hledech poměrně výrazně chybila oponentura od bývalých dízyrentů, kteří v podstatě přijali to představu toho, že teď musíme být chloku stíchá, vybudujeme tu demokracii a pak se tebe budeme hádat to všechno je iluzé a ta společnost je teď potlakem toho, co se tě je ve světě na tak globální úrovni, před 8 částí a ty pilíře, které třeba mají země jako je německo zpojené státy, jako soutřadá media právě nebo jiné veření působící, organizace tak ty máme oslabené a tohle je můj způsob, jak rozumět tomu, co se děje, že pro nás neustále je iluzí ta představa toho, že vlastně je to o názorové diskusy, vyvracení názoru, případně, že pokud někdo nestaví na faktech tak by neměl mít přístup do veřejné sfery asi myslím, že ta česká veřejnosto cítí a má pocit, že to je vylučování životních a jich emocii z toho veřejného obrazu a oni tam to uží mít zastoupení oni to uží nějakým způsobem tam mít nějaké přímluvce a já si myslím, že tohle je velký problém že je nemají moj oblíbený příklad otázky václamoravce a máte slovou na České televizi když se podíváte otázky václamoravce to je přesně ten pohrad těch lid to jsou ty dobře oblečení zdělaní lidé z tituli, kteří mají

nějaké funkce ve společnosti

když se podíváte otázky václamoravce

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

když se podíváte otázky ve společnosti

A to je vše, spondělního videa podkásto 559.

Všechny naše epizody si můžete poslechnout, kdykoli,

naseznám zprávách, ve všech podkástové aplikacích

i na platformě podcasty.cz

Pokud pro nás máte nějaký vzkaz, tip, či komentář,

můžete nám psát na adresu za minutu 6

savináč sos.coz

Nájdete nás i na sociálních sítích Instagram a Twitter.

To byla Lenka Kabrhelová.

Těším se zítra.